

Strålsäkerhetsmyndigheten rekommenderar gravida att avstå från onödiga ultraljud

I slutet av maj skickade Strålsäkerhetsmyndigheten ett brev till landets mödravårdscentraler och privatpraktiserande gynekologer. I brevet rekommenderar myndigheten att gravida endast ska genomgå ultraljud när det finns medicinsk indikation och när nyttan med undersökningen är större än den förutsebara risken för skadliga effekter.

Efterfrågan av souvenirbilder med hjälp av ultraljud ökar

Ultraljud betraktas allmänt som en riskfri diagnostisk metod. Denna uppfattning har, tillsammans med utvecklingen av 3D- och 4D-ultraljud, under senare år lett till att allt fler föräldrar efterfrågar souvenirbilder och filmer på fostret, ofta flera gånger under graviditeten.

– Ultraljudsundersökningar av foster ska bara göras då det finns medicinska indikationer, eftersom foster som exponeras kan påverkas negativt, säger Catarina Danestig Sjögren, inspektör vid Strålsäkerhetsmyndigheten.

Även om metoden allmänt betraktas som riskfri kan ultraljud vid felaktig användning orsaka skadlig uppvärmning av fostret. Dessutom har epidemiologiska

studier visat att det finns risk för neurologisk påverkan på foster som exponeras för ultraljud.

– Med tanke på de höga energi- och intensitetsnivåer som dagens ultraljudsutrustningar har finns det anledning att tillämpa försiktighetsprincipen, säger Catarina Danestig Sjögren.

Vid nödvändiga undersökningar ska riskerna minimeras

Ett diagnostiskt ultraljud ska alltid utföras av legitimerad personal, väl utbildad inom ultraljudsdiagnostik och med god kännedom om parametrar som termiskt index (TI) och mekaniskt index (MI).

– Även vid diagnostiska ultraljud är det viktigt att riskerna minimeras genom att den som utför ultraljudsundersökningen dels ställer in apparaten enligt de riktlinjer som finns för TI och MI, dels begränsar exponeringstiden enligt gällande riktlinjer, säger Catarina Danestig Sjögren.

Medicinska nyttan ska vara större än förutsebara risker

Utifrån sina bedömningar ger Strålsäkerhetsmyndigheten följande rekommendationer:

Diagnostiskt ultraljud ska endast utföras

- då den medicinska nyttan är större än förutsebara risker
- av legitimerad personal, väl utbildad och tränad inom ultraljudsdiagnostik.

Även när ultraljud används vid undervisning och forskning ska den medicinska nyttan vara större än förutsebara risker.

Ultraljud ska inte användas för att

- ta bilder och spela in filmer av fostret, av någon annan anledning än medicinsk
- bestämma fostrets kön, av någon annan anledning än medicinsk.

Strålsäkerhetsmyndigheten gör samhället strålsäkert

Strålsäkerhetsmyndigheten har ett samlat ansvar för att samhället är strålsäkert. Vi arbetar pådrivande och förebyggande för att skydda människor och miljö från oönskade effekter av strålning, nu och i framtiden. Myndigheten sorterar under Miljödepartementet.

karin.lindblom@ssm.se

www.stralsakerhetsmyndigheten.se